

Nový úrad za 36 miliónov eur zrýchlenie a zjednodušenie výstavby na Slovensku neprinesie

Bratislava 27. 5. 2021

Navrhovaná novelizácia zákona o územnom plánovaní a zákona o výstavbe (vrátane na to nadväzujúcej novely kompetenčného zákona) bezdôvodne zvýši náklady štátnej správy, zoberie kompetencie obciam, obmedzuje možnosť vlastníkom pozemkov dozvedieť sa o výstavbe na pozemkoch v ich susedstve, nevyužije dostatočne potenciál automatizácie a môže byť aj v rozpore s Ústavou SR. V konečnom dôsledku tak nepríde k razantnému zrýchleniu staveného konania, ale štát navyše minie za 4 roky aj o 36 miliónov eur viac na zriadenie nadbytočného Úradu pre územné plánovanie a výstavbu SR.

Inštitút stredo európskych štúdií IstroAnalytica preto v rámci pripomienkového konania k uvedeným novelám podal nasledujúce **zásadné pripomienky**:

1. Zriadenie nového ústredného orgánu štátnej správy, centrálnemu **Úradu pre územné plánovanie a výstavbu SR**, predstavuje návrh, ktorý je v rozpore s Programovým vyhlásením vlády SR, keďže je v ňom ukotvený záväzok vlády o štíhlejší štát a debyrokratizáciu štátnej správy. Vznik nového ústredného orgánu štátnej správy bude predstavovať zvýšené náklady pre štátny rozpočet na sídlo úradu, materiálne, technické a personálne zabezpečenie. Celkové náklady na vznik uvedeného úradu sú vyčíslené na viac ako **36 miliónov eur za 4 roky**. Vytvoriť by sa mali nové štátnozamestnanecké miesta pre **predsedu úradu, 3 podpredsedov, 9 generálnych riaditeľov sekcií, 77 riaditeľov odborov a 416 referentov – teda viac ako 500 nových štátnych úradníkov**. Aj prípadná delimitácia zamestnancov z Ministerstva dopravy a výstavby SR bude predstavovať iba časť personálneho základu nového úradu, ktorý si okrem špecializovaných delimitovaných útvarov bude musieť zriadiť aj vlastné podporné útvary (napr. rozpočtovanie, personalistiku, verejné obstarávanie, legislatívne oddelenie atď.). **Z dokumentov predložených do pripomienkového konania, v ktorých absentuje detailný procesný model, nie je zrejmé, ako uvedený úrad reálne prispieje k zrýchleniu prípravy a povoľovania stavieb. Predkladaný návrh je preto potrebné o uvedenú analýzu dopracovať.**
2. **Paragraf 7 písm. m) navrhovanej novely zákona o územnom plánovaní môže byť v rozpore s Ústavou SR.** Na základe uvedeného bude vyšší územný celok (VÚC) oprávnený vydávať rozhodnutie o návrhu územnoplánovacej dokumentácie neschválenej obcou v územnom obvode samosprávneho kraja. Toto rozhodnutie bude nahrádzať súhlas obecného zastupiteľstva. VÚC teda bude rozhodovať o tom, ako má vyzeráť územnoplánovacia dokumentácia obcí v prípade, ak v obci návrh nezíska podporu. **Uvedený návrh nemá oporu v Ústave SR.** Ústava SR v čl. 64 a nasl. definuje **postavenie obce a vyššieho územného celku, pričom nepredpokladá, že samosprávny kraj je odvolacím orgánom voči rozhodnutiu obce, rovnako ako to nepredpokladá zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch).** IstroAnalytica preto navrhuje uvedený paragraf z návrhu novely vypustiť.

3. **Novelizovaným zákonom o výstavbe príde k obmedzeniu účasti obcí na rozhodovacom procese výstavby z dôvodu, že obce budú vykonávať svoje oprávnenia iba v územnom plánovaní. Tým stratia akýkoľvek dosah na reguláciu stavieb. IstroAnalytica navrhuje uvedený princíp z novely odstrániť a novelu prepracovať.**
4. **Novela zákona o výstavbe de facto odníma možnosť vlastníka susediaceho pozemku dozvedieť sa o výstavbe na susednom pozemku a účinne sa brániť v prípade, ak navrhovaná stavba je síce v súlade s územným plánom obce, ale hrubo zasahuje do práv vlastníka susediaceho pozemku. Je nereálne, aby si vlastníci nehnuteľností pravidelne sledovali úradnú tabuľu stavebného úradu, ak sa chcú dozvedieť, či a za akých podmienok sa na susednom pozemku bude realizovať stavba. Doručovanie vo výstavbe sa v zmysle § 30 ods. 3 navrhovaného zákona doručuje verejnou vyhláškou aj v prípade podľa § 33 ods. 5 (návrh stavebného zámeru vlastníkovi susedného pozemku). IstroAnalytica navrhuje upraviť doručovanie vlastníkom susediacich pozemkov tak, aby mali reálnu možnosť dozvedieť sa o stavebnom zámere v svojej bezprostrednej blízkosti.**
5. **Predkladané novely nevyužívajú naplno potenciál automatizácie a neprinášajú kompletnú elektronizáciu procesu, ktorá by zvýšila transparentnosť a rýchlosť prípravy a povoľovania stavieb. V návrhoch tiež absentuje zámer vybudovať jednotné technické riešenie, aby bolo možné overiť prípustnosť stavby s ohľadom na inžinierske stavby v súlade so Smernicou EÚ 2014/61/EU, tzv. „jednotné kontaktné miesto“ alebo „atlas pasívnej infraštruktúry“. Návrh informačného systému Urbion, ako aj príslušných ustanovení predmetných zákonov je preto potrebné v tomto zmysle dopracovať.**

Inštitút IstroAnalytica sa danej téme venoval už v marci 2021, kedy zosumarizoval kľúčové princípy, ktoré by podstatne zrýchlili proces stavebného konania – detaily vid.: <https://istroanalytica.sk/stavebne-povolenie-do-40-pracovnych-dni/>

Kontakt pre médiá:

Peter Helexa,
výkonný riaditeľ IstroAnalytica
email: peter.helexa@istroanalytica.org
mobil: +421 950 040 444

„Dáta v centre riešenia verejných politík“

Inštitút stredoeurópskych štúdií IstroAnalytica je nezávislou mimovládnu organizáciou (občianskym združením), ktorej cieľom je zvyšovať kvalitu verejných politík, verejnej diskusie a v neposlednom rade aj kvalitu politických rozhodnutí na základe používania overených údajov, dát a faktov, ako aj zvyšovať životnú úroveň a zlepšovať kvalitu života obyvateľov SR zefektívňovaním verejných politík na všetkých úrovniach.

Inštitút IstroAnalytica bol založený v júni 2020 a jeho hlavný tím tvoria skúsení, angažovaní a dynamickí odborníci, ktorí spájajú svoje viac ako 20 ročné pracovné skúsenosti v rôznych odvetviach súkromného a verejného sektora s preukázateľnými schopnosťami v oblasti manažmentu, analýzy a nastavovania verejných politík, strategického poradenstva, komunikácie a vzťahov so štátnymi orgánmi.

www.istroanalytica.org